

vanwege de gaten in het lichaam en die ondragelijke pijn leden.¹ Een van die patiënten was ds. J. W. Tunderman, gereformeerd predikant in Helpman bij Groningen, in januari '42 gearresteerd wegens zijn verzetshouding. Hij werd in november '42 samen met negen-en-dertig Poolse priesters geïnfecteerd en bezweek als gevolg van het experiment, 'gedurende de ziekte en na het overlijden werden zes foto's gemaakt, gedeeltelijk in kleur.'²

Vermeld zij nog in dit verband dat in Sachsenhausen en Buchenwald aan gevangenen bloed afgetapt is dat voor bloedtransfusies aan militairen bestemd was.

Groep zes: experimenten ter mogelijke versnelling van de voortplanting.

Op dit gebied is, voorzover bekend, geëxperimenteerd in Mauthausen, Buchenwald en Auschwitz. In Mauthausen zijn in de herfst van '41 bij elf gevangenen de teelballen weggenomen, waarna hun hormoon-preparaten toegediend werden. In Buchenwald heeft men nagegaan of mannelijke homoseksuelen na de inplanting van klieren of na toediening van synthetische hormonen hun homoseksuele geaardheid verloren. In het Auschwitz-complex tenslotte, namelijk in Birkenau, heeft de SS-arts dr. Josef Mengele in de periode '42-'44 getracht, de factoren te ontdekken die er toe leiden dat of tweelingen of dwergen ter wereld komen. Kennelijk was het Mengele's wens dat het *Herrenvolk* zo veel mogelijk tweelingen en zo weinig mogelijk dwergen zou voortbrengen. Hij droeg er dus zorg voor dat alle of althans vele tweelingen en dwergen die in Auschwitz-Birkenau aankwamen, aan hem overgedragen werden. 'Dwarfs', aldus zijn Roemeense medische assistente, de Joodse gevangene Olga Lengyel, 'were dr. Mengele's greatest passion . . . The day he discovered a family of five dwarfs in a transport he was beside himself with joy.'³ Met die tweelingen en dwergen ging Mengele experimenteren in een aparte barak die van '43 af in het *Zigeunerlager* lag (het kampgedeelte waar de Zigeuners opgesloten waren). Hij voerde lumbaalpuncties uit, tapte bloed af, ging tot bloedtransfusies over, kortom: deed met hen wat hij wenste zonder zich om de gevolgen te bekommeren. Waren alle proeven genomen die hij in de geest had en waren van de betrokken tweelingen en dwergen de schedels, oorschelpen, neuzen, monden, handen en voeten door een Praagse schilderes zorgvuldig getekend, dan werden zij naar de gaskamer gevoerd; hun lijken werden dan weer aan hem ter beschikking gesteld en

¹ J. Overduin: *Hel en hemel van Dachau*, p. 138. ² H. J. Spier: *Het offer van het leven in dienst van het leven der Opstanding. In memoriam ds. J. W. Tunderman* (z.j.), p. 22. ³ Olga Lengyel: *Five chimneys. The story of Auschwitz* (1947), p. 174.